ÅLANDSBANKING

NR 2 2020

Hållbarhet eller Avkastning

Måste man välja?

ÅLANDSBANKEN NORDISKA SMÅBOLAG

Ny aktivt förvaltad aktiefond

Ulrika Valassi

UPPSKATTAR EN BANK SOM GÅR SIN EGEN VÄG

SAEID ESMAEILZADEH

– serieentreprenör och forskare med ödmjukheten i behåll

ÅLANDSBANKEN

INNEHÅLL NR 2

3 LEDARE

4 ENTREPRENÖREN SAEID ESMAEILZADEH
Han har skapat och byggt ett tiotal bolag som idag sysselsätter mer än tvåtusen personer

10 MARKNADSKRÖNIKA – EXCEPTIONELLA TIDER

12 PETER WIKLÖF
Ett samtal med bankens vd om läget, laget, livet och ledarskapet

18 KAN AVKASTNING OCH HÅLLBARHET KOMBINERAS?

20 ULRIKA VALASSI
Hon vill se värdigheten styra

24 NORDISK SMÅBOLAGSFOND

26 TREASURY – SKATTKAMMARENS VÄKTARE

29 HÅLLBARA PLACERINGAR
Ålandsbanken Global Aktie är nu Svanenmärkt

30 PRIVATE BANKING

34 TIPS & NYHETER

36 CLEWAT
Startupföretag som renar vattenområden runt om i världen

40 KOLDIOXID
Ett av vår tids stora samtalsämnen

4 SAEID ESMAEILZADEH

36 CLEWAT

26 TREASURY

20 ULRIKA VALASSI

Ålandsbanking utges av Ålandsbankens filial i Sverige, Stureplan 19, 107 81 Stockholm, **Telefon** Stockholm 08 791 48 00, Göteborg 031 333 45 00, Malmö 040 600 21 00 **Ansvarig utgivare** Magnus Johansson **Chefredaktör** Therese Pettersson **E-post** therese.pettersson@alandsbanken.se
Layout Erik Larsson och Kristofer Laidwa **Omslagsfoto** Victor Fremling **Tryck** Grano Oy på miljövänligt papper.

INGET ÄR SOM VANLIGT

Efter den dramatiska våren med en ekonomi i fritt fall såg vi tecken på en viss stabilisering och början på återhämtning. I skrivande stund har spridningen av coronaviruset tagit ny fart och vi ser att flera restriktioner och nedstängningar åter har införts runt om i världen. Även Sverige har infört nya hårdare rekommendationer och vi vet i dagsläget inte om allt kommer att vändas uppochner igen.

Kortsiktigt har fokus givetvis varit att rädda liv, och därefter att lindra effekterna av den starka ekonomiska nedgången hos hushåll och företag. Det vi har lärt oss är att inget är som vanligt.

För Ålandsbankens del har pandemin medfört många utmaningar men också möjligheter för oss att utvecklas till att bli ännu bättre imorgon än vad vi är idag. Vi som arbetar här är entreprenörsdrivna och vet alla hur betydelsefullt det är att snabbt kunna komma i kontakt med sin rådgivare på banken. Särskilt i tider som dessa har det varit extra viktigt att visa att vi finns till för våra kunder. Tillgänglighet har varit a och o och vi har skapat bra rutiner för hur vi ska ta emot kunder, ge råd över telefon, ha digitala möten och arbeta hemifrån.

I den här tidningen får du läsa om Saeid Esmaeilzadeh – serieentreprenören med hjärtat på rätt ställe. Saeid kom till Sverige som flykting när han var åtta år och har hittills skapat och byggt ett tiotal bolag som idag sysselsätter mer än tvåtusen personer. Nu har han nya spännande projekt på gång. Vi bjuder också på ett samtal med vår vd Peter Wiklöf. Om läget, laget, livet och ledarskapet. Treasury är en del i banken som få hört talas om men som har stor betydelse för Ålandsbankens finansiella maskineri. På sidorna 26–28 får du ta del av deras vardag och få en inblick i deras jobb bakom kulisserna.

Pandemin har puttat hållbarhetsfrågorna åt sidan när fokus har legat på stödåtgärder för att rädda ekonomin i Europa och världen. Hållbara investeringar och satsningar har däremot fortsatt vara i fokus inom bankvärlden och inte minst på Ålandsbanken. Under den här perioden kan vi därför stoltsera med att vi fått ännu en Svanenmärkt fond – "Ålandsbanken Global Aktie". Det är positivt för våra kunder som får det ännu enklare att investera hållbart. Men kan avkastning och hållbarhet kombineras? Den frågan ställer vi oss i reportaget med samma namn på sidorna 18–19.

Distributionen av den här tidningen har setts över och vi kommer från och med nu endast att skicka en tidning per hushåll efter önskemål från våra kunder. Mer om det kan du läsa på tipssidorna.

Oavsett om du är privatperson eller entreprenör är vårt mål på Ålandsbanken att hjälpa dig och din familj i livets alla skeden. Vi uppskattar det förtroende våra kunder ger oss varje dag och ser fram emot att fortsätta utvecklas och skapa värde för både befintliga och nya kunder.

Trevlig läsning!

Magnus Johansson
Direktör Ålandsbanken Sverige

Serieentreprenör med hjärtat på rätta stället

Entreprenören Saeid Esmaeilzadeh har skapat och byggt ett tiotal bolag som idag sysselsätter mer än tvåtusen personer och levererar varor och tjänster till åttio länder. Efter försäljningen av Diamorph för två år sedan ägnar han sig idag åt att hjälpa andra att växa och bli framgångsrika tillsammans med honom.

Text **Anders Ström** Foto **Viktor Fremling** och **Tommy Fondelius**

”Jag vill skapa något nytt och bygga bolag. The show must go on i alla lägen.”

Ovanför den välbäddade dubbelsängen hänger en målning av Madonna i stort format. I andra änden av den ljusa och luftiga vindsvåningen i centrala Stockholm är tavlans motiv Freddie Mercury. Han var frontpersonen i Queen. En vän har gjort målningarna.

Det märks att entreprenören Saeid Esmaeilzadeh gillar musik. Bland annat rock, pop och country.

Queens hitlåt The show must go on på albumet Innuendo från 1991 skulle kunna vara ledmotivet till filmatiseringen av Saeids gripande livsberättelse. Den medryckande refrängen ger en känsla av det som driver Saeid och hans kollegor framåt idag. Oavsett vad man har gått igenom gäller det att hitta en ny väg framåt.

– Det finns forskning som visar att man kan utveckla en stark drivkraft efter ett trauma. Det kallas post traumatic growth. I barndomen var jag med om flera traumatiska händelser. Jag tror att det har gjort mig starkare. Mina upplevelser har också gett mig en riktning i livet. Det känns meningslöst att ha gått igenom allt det där utan att göra något av det. Jag vill skapa något nytt och bygga bolag. The show must go on i alla lägen, säger han.

Det är Saeids sätt att bidra.

Flykt på liv och död

Familjens flykt från Iran efter den islamska regeringens maktövertagande 1979 var på liv och död. Saeid var åtta år när hans familj kom till Sverige i början av åttiotalet. Föräldrarna var regimkritiker i Teheran. Resan mot frihet började i bergen på väg till Turkiet. Vandringen tog tre veckor i trettio minusgrader. Flykten gjordes i skydd av mörkret. Hästritten hade gjort den lille pojken så nedkyld att benen inte bar honom längre. Vid ett tillfälle var Saeids mamma så utmattad att hon förlorade greppet om hans lillasyster. När familjen lyckades hitta Mouna i mörkret var hon livlös. I nästa by fick de mot alla odds liv i henne. Familjens dramatiska flykt slutade i Husby i Stockholm där han sedan växte upp.

Saeid har berättat om de traumatiska händelserna i *Miljardmakarna – flyktingarna som byggde ett affärsimperium*. I boken berättar han också om sitt entreprenörskap. Som barn ville Saeid bli professor. Åttaåringen visste inte riktigt vad det var, men han förstod att det innebar att man var riktigt bra på något. Det ville han också bli. Saeid lärde sig snabbt svenska. Han var ambitiös och duktig i skolan. Han älskade att läsa böcker och blev retad för att vara en plugghäst. Efter studier i religionshistoria och kemi och

forskning på Stockholms universitet blev Saeid Sveriges yngste docent i materialkemi 2008.

Från misstag till miljardbolag

Ett misslyckat experiment vid Arrheniuslaboratoriet ledde till en materialinnovation. Saeid hade av misstag lyckats framställa ett mycket hårt glasmaterial. Materialet förädlades och blev grunden till Diamorph och bolagsgruppen Serendipity 2004. Grundare var Saeid och barndomsvännen Ashkan Poyan som också kommit till Sverige som flykting. Genom att utveckla affären kring Diamorph blev de framgångsrika entreprenörer som bidrog till att skapa innovativa företag baserade på ledande akademisk forskning.

– På lite mer än femton år har jag varit med och byggt ett tiotal bolag med över tvåtusen anställda som levererar varor och tjänster till åttio länder. Det är mitt bidrag så här långt. Nu vill jag vara med och skapa och bygga nya verksamheter som entreprenör. Det låter kanske förmätet, men inom fem år är mitt mål att vi ska ha en handfull bolag värda en miljard dollar, säger han.

Hösten 2018 sålde Saeid och Ashkan sitt ägande i Diamorph för 1,5 miljarder kronor. De två grundarna ägde 27,1 procent av bolaget via Serendipity. Det gav rejält klirr i kassan. En stor del av Saeids kapital arbetar nu i nya bolag. Han bidrar inte bara med finansiering utan ger också entreprenörer en trygg miljö att verka i. På det sättet hjälper han andra drivna människor att skapa något tillsammans med honom.

I själ och hjärta är Saeid entreprenör mer än kemist. Omkring nittio procent av hans tid går åt till att bygga egna bolag. Resten lägger han på att investera i andras verksamheter.

Vita fläckar och djupa nischer

Pengarna i sig är inte drivkraften. Siffror är mest ett mått på att man har lyckats, menar Saeid. Det han finner intellektuellt stimulerande och roligt är att skapa något nytt och att bygga bolag.

– Jag gillar att knäcka koder, lösa problem och komma fram till nya konstruktioner. Vi söker efter vita fläckar och dolda problem som vi kan hitta en lösning på. Segment eller branscher intresserar oss inte i första läget. Vår ambition är att fördjupa oss i nischer och utveckla något eget, säger han.

Det kan handla om premiumfoder för hundar och katter, nischade material av olika slag, digitala plattformar, life science och sourcelösningar. Varje bolagsbygge har sina egna förutsättningar. Saeid har ett brett fokus och hans uppgift är att driva på processerna så att de blir effektiva, hitta rätt människor och

Saeid Esmaeilzadeh

Född 1974 i Teheran, Iran

Bor Våning i centrala Stockholm

Utbildning Kemi och religionshistoria. Docent i materialkemi vid Stockholms universitet 2008

Gör Serieentreprenör och investerare. Äger och driver Hidden dreams (2018) och Spartacus Capital (2020)

Engagemang Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA), Human Rights Watch, Almi Green Tech Invest och Prins Daniels Fellowship m.m

Intressen Entreprenörskap, padel, fotografi, matlagning och schack

Syskonen Mouna och Saeid

få dem att jobba ihop i team mot en gemensam vision.

Unga med bibehållen naivitet

De flesta vd:arna i bolagen är unga personer. Ofta kommer de direkt från högskola och universitet. De är välutbildade, drivna och vill skapa något eget.

– Unga människor vågar och vill lite mer. Jag tror på styrkan i att vara naiv. Om du inte har erfarenhet från en bransch är det lättare att tänka nytt och skapa något som inte har funnits förut. Om du är intelligent och kreativ, driven och gör det du tycker är roligt kan du komma långt. Då spelar det inte så stor roll vem du är eller vad du har gjort förut, säger han.

Saeid är också mån om att människorna han väljer att samarbeta med har värderingar som han sympatiserar med.

– Jag brukar till exempel fråga påtänkta vd:ar om de har haft några trauman i livet. Om de har kommit någorlunda helskinnade ur det, så är det ett tecken på att de har en personlig drivkraft. Svaret ger också en bild av dem som människor, säger han.

Om samarbetet ska fungera behöver de även vara "samvetsgranna". För Saeid är det viktigt att de har en moralisk kompass och en känsla av att vilja bidra. De ska också göra rätt för sig och leverera.

I urvalsprocessen kan det dessutom vara en fördel att gilla katter. Saeid gillar djur. Idag har han två charmiga katter av rasen Devon rex som sällskap i vindsvåningen. Anakin och Yoda är hans ögonstenar. Katterna gillar samvaro och tar för sig. Inte minst när det kommer besök.

Mot nya mål

Idag lägger Saeid den mesta av sin tid på venture capital-fonden Hidden dreams och investeringsverksamheten Spartacus Capital.

De drygt femton åren som entreprenör har lärt Saeid en hel del. När det var dags att lämna över Diamorph i andras händer var det ett naturligt steg. Det var dags att göra något annat. Numera är han inte intresserad av att vara engagerad i projekt med alltför många investerare.

– Jag blev stressad av att ha för många investerare att svara upp emot. Idag är det bara jag och några kompisar som är ägare. Det ger en lugnare och skönare tillvaro. Privat var det inte helt oproblematiskt att skapa ett familjeliv samtidigt som jag var engagerad och lade så mycket energi på att bygga bolagen. Jag har ingen familj. Inga barn. Bara katterna, säger han och ler. – Sånt är livet, lägger han till med ödmjuk självdistans.

Saeid gick igenom en tuff skilsmässa för tre år sedan. Det har varit en process för honom att hitta tillbaka till sig själv och leva ensam. Kanske är renoveringen av vindsvåningen ett tecken på att förändringsarbetet är genomfört nu. Både privat och professionellt.

Efter att ha lärt sig en del om sig själv har Saeid lite mer balans i livet idag.

– Jag sålde mitt innehav i Diamorph när det fanns andra som kunde ta över och göra bolaget bättre. I ett av företagen jag driver idag, Sdiptech, som är ett börsnoterat bolag med en omsättning på två miljarder kronor och 300 miljoner kronor i vinst, kan jag inte tillföra så mycket mer. Jag sitter inte ens med i styrelsen längre. De sköter bolaget utmärkt utan mig, säger han.

Saeid vill gärna hitta formerna för ett närmare samarbete med sin syster Mouna Esmaeilzadeh som är entreprenör, hjärnforskare och tv-profil. De skulle verkligen komplettera varandra. I våras inledde Saeid och Mouna ett framgångsrikt samarbete kring ett snabbtest för covid-19 som gav mersmak. Om något, är det en ny fas i livet. Ett slags hemkomst till familjen. ■

Tips till blivande entreprenörer

- Hitta bra partner att jobba med. Det är det absolut viktigaste.
- Var naiv och våga testa.
- Såga inte dina egna idéer innan du har provat. Låt andra göra det efteråt istället.

VI LEVER I EXCEPTIONELLA TIDER

År 2020 har varit ett exceptionellt år. Ett år som präglats av pandemi och djupaste recession, men även av rekordsnabb återhämtning i finansiella marknader likväl som i den underliggande ekonomin. Ovanpå detta ett amerikanskt presidentval samt slutförhandlingarna vad gäller villkoren för Storbritanniens utträde ur EU. Lyfter vi sedan blicken mot 2021 räknar vi med gynnsamma förutsättningar för ett fortsatt aktivt risktagande i finansiella marknader, i en värld av nollräntor.

Med det amerikanska valet i förgrunden under hösten har frågor kring frihandel åter aktualiserats. Det finns ett nära samband mellan ekonomisk tillväxt, frihandel och utvecklingen på aktiemarknaden. Frihandel med varor och tjänster bidrar till högre tillväxt i form av mer investeringar, ökad sysselsättning, stigande inkomster, högre konsumtion och så vidare. Frihandel underbygger sammantaget ett högre ekonomiskt välstånd.

På kort sikt kan förändringar i ekonomisk politik, så som räntesänkningar, bidra till att lyfta värderingen av tillgångar i finansiella marknader men på lång sikt är det svårt att åstadkomma samma ekonomiska tillväxt i en värld med tilltagande handelskonflikter, tullar och tariffer. Gradvis högre vinster i näringslivet är som bekant vad som lyfter aktiemarknaden över tiden.

”Gradvis högre vinster i näringslivet är som bekant vad som lyfter aktiemarknaden över tiden.”

Den stigande trenden i världshandeln har brutits alltsedan 2017. Däremot har aktiemarknaden fortsatt att stiga, triggad av centralbankernas nollräntepolitik, men över tiden vore det gynnsamt om ökad världshandel ges möjlighet att bidra till ekonomisk återhämtning och tillväxt.

Med detta sagt har 2020 varit

Foto Blueberry Maki/Unsplash

Foto Viktor Fremling

ett exceptionellt år. Så sent som ifjol vintras befann sig världen i slutfasen av en rekordlång konjunkturuppgång, vilken tog sin början 2009 i det att USA lämnade recessionen i samband med finanskrisen. I nuläget, bara tre kvartal senare, ser vi en världsekonomi i tidig återhämtningsfas, efter den kraftigaste globala nedgången sedan 1930-talet. Återhämtningen har varit snabb och kraftfull, men vi är fortfarande långt från utgångsläget vintern 2019/20 då kapacitetsrestriktioner i delar av ekonomin var ett potentiellt hot mot ytterligare expansion.

Ur ett aktiemarknadsperspektiv är det väsentligt gynnsammare att kunna räkna med ett antal år framöver med stigande vinster jämfört med att balansera på toppen av en lång konjunkturuppgång. Oftast är acceptansen för en högre värdering av finansiella tillgångar större när bolagens intjäning är i stigande trend, medan det kan argumenteras för en mer återhållen värdering i slutet av konjunkturuppgångar då investerare gärna vill se lägre vinstmultiplar, för att gardera mot risken att bolagens resultat dämpas i samband med att konjunkturcykeln kulminerar.

Den ekonomiska återhämtningen har också gjort ett kraftfullt avtryck på börsen, där kurserna på många håll är tillbaka till utgångsläget inför pandemin, eller till och med högre. Är det rimligt? Ja, i vårt tycke. Marknaden har siktet inställt på en fortsatt häftig återhämtning under 2021, med understöd av massiva penning- och finanspolitiska stimulanser. Vi lyfter gärna fram tre faktorer som vi ser bidra till att förklara den fenomenala uppgången i finansiella marknaden, efter vårens bottnar.

För det första har vi fått beskåda ett magnifikt makroekonomiskt regimskifte, föranlett av Covid-19. Det rör sig om enorma finanspolitiska stimulanser i samverkan med penningpolitiska lättnader, något vi inte skådat i en modern tid som präglats av strävan mot statsfinansiell disciplin (budget i balans och låg statsskuld) och inflationsmål (se på Europeiska centralbanken, Federal Reserve i USA och Sveriges Riksbank). Med mycket ledig kapacitet i ekonomin kan konsumtion och investeringar lyfta under överskådlig framtid och ekonomisk politik bidrar storligen till att underbygga efterfrågan. Vi räknar med fortsatt massiva stimulanser tills dess att återhämtningen av ekonomin är självbärande. Sammantaget, ett verkligt formidabelt skifte i synen på hur ekonomisk politik ska drivas.

För det andra har pandemin höjt tonläget i handelskonflikten mellan främst USA och Kina, vilket accentueras av att flera dominerande kinesiska teknologiföretag nekas access till den amerikanska marknaden. Dessa skärmytslingar bidrar till en form av kapprustning inom teknologisektorn, där alla parter siktar mot herravälde. I ett kortare perspektiv ger detta en accelererad teknikutveckling, men över tiden är det väsentligt gynnsammare om tekniksatsningar drivs av fria marknadskrafter snarare än geopolitiska överväganden.

För det tredje har omställningen bort från fossila bränslen tagit förnyad fart. Kommande decennium ska fossila bränslen och förbränningsmotorer ersättas av förnyelsebar energi, vilket bidrar till massiva investeringar i forskning och utveckling och en enorm kapitalintensiv omstöpning då infrastruktur och transportmedel ska konverteras. Vårt intryck är att viruspandemin har satt än mer fokus på hållbarhetsfrågor och påskyndat utveckling ytterligare, vilket också ger avtryck i finansiella marknader när vinnare och förlorare ska koras.

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att bortom det omedelbara mänskliga och ekonomiska lidandet har Covid-19 startat nya processer och accelererat pågående trender, vilket kan bidra till en utsträckt period av högre konjunkturell likväl som strukturell tillväxt. Sannolikt är detta viktiga förklarande faktorer bakom den rekordsnabba återhämtningen i finansiella marknader under 2020.

Lyfter vi blicken mot 2021 räknar vi med fortsatt stark intjäning bland bolagen, i takt med ytterligare återhämtning i efterfrågan parat med god kostnadskontroll. Marknaden räknar med att vinsterna i nordiska bolag ökar med i runda tal 20 procent under nästa år efter nedgångar på 10–20 procent i år. Sammantaget bör detta vara en god grogrund för ett fortsatt aktivt risktagande i en värld av nollräntor.

Niklas Wellfelt Chefsstrateg,
Ålandsbanken Fondbolag.
November 2020

ETT SAMTAL MED VD PETER WIKLÖF OM:

Läget, laget, livet och ledarskapet

– Ålandsbanken har aldrig varit starkare än vad vi är nu, aldrig någonsin.

I pandemins tidevarv är han mer orolig över sinande kreativitet än bankens situation.
– Om vi ska möta en kris väljer jag att göra det när vi är starka. Och Ålandsbanken har aldrig varit starkare än vad vi är nu, säger vd Peter Wiklöf.
Låter det kaxigt? Kanske det. Men han vet vad han pratar om. Under sina 28 år på banken har Wiklöf upplevt fem svåra kriser.

Text **Joakim Enegren** Foto **Daniel Eriksson**

Nu ska vi prata oss igenom fyra L: läget, laget, livet och ledarskapet. Så berätta, hur beskriver du läget på banken?

– Historiskt sett har kriser varit situationer då Ålandsbanken kunnat flytta fram sina positioner. När det var bankkris gick vi in på det finska fastlandet och när det var finanskris etablerade vi oss i Sverige, det hade vi aldrig kunnat göra utan kriserna. Men den här krisen är annorlunda, den är som ett spjut mot Ålands hjärta. Landskapet har nästan ingen tung industri, utan det är en utpräglad serviceekonomi och därför har Åland varit ett ganska stryktåligt samhälle under tidigare kriser. Men servicenäringar bygger ju ofta på att man träffas och gör saker tillsammans. Att gränserna stängs och alla uppmanas låsa in sig hemma, det är att skjuta servicenäringarna i sank. Ur det perspektivet känner jag en oro för Åland.

Känner du oro för Ålandsbanken?

– Hade det här hänt i början av 1990-talet hade det ruskat om Ålandsbanken ordentligt. Då var vi främst en företagsutlåningsbank här på Åland och situationen hade varit rätt så bekymmersam. Men det som hänt under de här 30 åren är att vår företagsutlåning på Åland numera bara är 7 procent av vår totala utlåning. Trots att Åland ligger vårt hjärta väldigt nära har diversifieringen genom satsningarna på Finland och Sverige gjort att vi har en helt annan profil än tidigare. Därför blev min oro för Ålandsbanken ändå rätt begränsad när pandemin slog till. Ser vi på de tolv månaderna före mars 2020 så hade vi den bästa resultatutvecklingen bland de nordiska fullservicebankerna. Ålandsbanken har aldrig varit starkare än vad vi är nu, aldrig någonsin. Ur det perspektivet är vi väl rustade för eventuella kreditförluster. Om vi ska möta en kris väljer jag att göra det när vi är starka.

Hur driver man relationsbank under en pandemi?

– Det är betydligt mer utmanande då vi fortfarande sätter värde på personliga möten. Men vi är ändå i en bransch som har ett högt teknikkunnande och vi är på ett sätt väldigt digitala. Därför fungerade det väldigt bra, eftersom merparten av personalen jobbade hemifrån under våren och våra kunder har visat stor förståelse. Dessutom är det alltid lättare att upprätthålla relationen till kunder du känner sedan tidigare. Det vi har märkt mest är att det blev svårare att skapa en första kontakt till helt nya kunder. Men rent generellt så är det klart att digitaliseringen har tagit jättekliv framåt på några månader.

Vilka är dina tankar kring en världsekonomi som är så här känslig för att alla ständigt konsumerar?

– Det är intressant att världens politiker samlas ena dagen och sätter upp globala hållbarhetsmål för att genast när något chockartat som det här händer säga att vi inte kan ha den här arbetslösheten, att vi måste få upp konsumtionen. Och hur vill de att det ska göras? Jo, genom att alla lånar billiga pengar så att de kan konsumera. Jag tycker det hela är lite jobbigt, det går tvärtemot målen man enats om. Men visst kan du se över hur du konsumerar, den frågan jobbar vi målmedvetet med på banken. Med Åland Index vill vi hjälpa världen: genom att höja medvetenheten och skapa en världsstandard ▶

kring hur man följer upp allas verkliga koldioxidavtryck. Vår tanke är enkel, lite skämtsamt uttryckt: *Om ingen annan tänker rädda världen så får vi väl göra det själva.*

Hur ser du på det ekonomiska läget vi har i dag?

– Min bild av omvärlden säger mig att vi är fast i ett lågränteläge. Vi är fast i en situation som gränsar till evig stimulans. Man har målat in sig i ett hörn med gratis pengar och att alla ska låna mer. Senast under Greklandskrisen var resonemanget att stater hade för mycket skuld, men de varningarna hör du inte längre. Nu ska staterna låna mer för att stimulera och det innebär att många av dem inte kommer att klara högre räntor. Det enda som kunde driva bort skulderna är inflation. Och där har vi det stora frågetecknet: Varför sker ingen inflation fastän sedelpressarna trycker tusentals miljarder? Någon har sagt att det enda vi kan jämföra dagens situation med är

– Vi har oerhört många möjligheter där ute, det är inte det som är vår begräsning utan att vi ska orka leverera med den kvalitet vi har bestämt oss för.

”Vi är fast i en situation som gränsar till evig stimulans. Man har målat in sig i ett hörn med gratis pengar och att alla ska låna mer.”

åren efter andra världskriget. Då krävdes det extremt mycket stimulans för att bygga upp alla förstörda samhällen. Det dröjde ända till 1970-talet innan inflationen kom. Så ser vi framåt från i dag dröjer det kanske tio år innan det uppstår inflation. Då är det inte längre ett problem för dagens politiker eller företagsledare, de byts ut i en snabbare takt. För dem är det viktigare att hantera nuet än världen om tio år.

Tror du att pandemin kan få folk att förändra invanda mönster?

– Absolut, för den här pandemin drar ut på tiden. Vi kommer med stor sannolikhet att leva med den hela 2021. Det är så lång tid att jag är helt säker på att även om det inte är ett frivilligt val så tvingar det in våra hjärnor i ett nytt sätt att tänka och det förändrar våra beteenden.

Så folk börjar tänka i mer hållbara banor?

– Ja, se bara i vår årsredovisning. Vi är först i Norden med att redovisa våra hållbarhetssiffror för varje kvartal. Under andra kvartalet 2019 gjorde vi 1 238 arbetsresor och andra kvartalet i år gjorde 800 människor 23 resor. Den förändringen är ju inte självvald, men var det en katastrof att vi bara gjorde 23 resor? Nej. Tror jag för en sekund att vi går tillbaka till 1 238 resor? Nej, det kommer inte att ske. Jag tror förstås att vi kommer att resa mer än 23 resor per kvartal, men inte går vi tillbaka till 1 238 resor. Så absolut sker det förändringar. Digitaliseringen är en enorm kraft som medför stora förändringar och då blir det lite intressant att fundera på det personliga mötet. Jag tror att det personliga mötet kommer att stiga i värde då färre får möjlighet att uppleva det.

Ja, hur har distansjobbandet fungerat hos er?

– Det är bara att lyfta på hatten för att organisationen så fort anpassade sig och mötte utmaningen. Men visst är distansjobb utmanande för många. En del har svårt att skilja mellan arbete och fritid när de är hemma, det finns en uppenbar risk att arbetsdagen aldrig tar slut. När folk återvände till kontoren efter sommaren hörde jag kommentarer som *Vad skönt det är att få träffa kollegerna*.

Du tror inte att distansarbete kommer att vara framtidens melodi?

– Jag har varnat en smula för bolag som Apple, Google och Amazon som verkar driva idén att det är hippt att jobba hemifrån. Jag tror inte att de gör det av omsorg för sin personal, de gör det nog för att de kan minska lokalkostnaderna om personalen sitter hemma. Att jobba hemma passar långtifrån alla. Här på banken såg vi att folk visade tecken på att må sämre, människor började känna tristess när de satt ensamma. Det kan vara effektivt om du har en uppgift du måste lösa och du kan låsa in dig, men det beror på hur det ser ut hemma. Har du småbarn som springer runt fötterna så är det inte så effektivt. Det krävs en tydlig och genomtänkt situationsanpassning för att distansarbete säkert ska vara bra och effektivt.

Men alla distansmöten då? De sägs ju vara så effektiva.

– Ja, det är väl egentligen problemet, att de är så förbaskat effektiva. Du går rakt på sak, det är pang-pang-pang och knappt något småprat. Men du tappar i kreativitet. Distansmöten är effektiva, men de är inte bra om du vill vara kreativ, bolla idéer och skapa nytt.

Här blir det en kort paus i intervjun. Med orden *Du ska få se något som snart är unikt* går Peter Wiklöf ut i korridoren på huvudkontoret i Mariehamn. Han återvänder med en flaska mineralvatten.

– Efter den här flaskan har jag bara fyra kvar. I början av året blev Ålandsbanken *Kranmärkt* och det betyder att vi har slutat köpa in buteljerat vatten. Vi har ju världens bästa kranvatten, nu sätter vi kolsyra i vattnet och dricker det istället.

Skål för det! Låt oss sedan gå vidare till det tredje L:et, livet.

Hur har pandemin påverkat dig och din familj?

– Min dotter har studerat till lärare i Uppsala och jobbar nu i Göteborg, så en konsekvens av pandemin är att vi inte kan ses och sitta runt samma bord lika ofta. Det blir en annan slags kommunikation, mer digital. Min son bor ännu hemma så honom ser vi ju mer av. Men alla planer på resor är skjutna på framtiden. I somras hade vi ändå inte några resplaner, sommaren är bäst på Åland så varför resa till det nästbästa?

Har du kanske provat på någon ny hobby?

– Nej, inte egentligen. Men jag har faktiskt golfat mer den här sommaren än vad jag gjort på decennier. Det beror dels på färre resor, dels på att Ålands Golfklubb öppnade sin nyrenoverade bana som jag skulle säga att hör hemma bland topp tre vad gäller golfupplevelser i Norden. Så ja, mer golf har det blivit. Min sambo golfar inte, men i år har jag och min son för första gången kunnat umgås på golfbanan.

Då har vi kommit till L som i ledarskap.

Jag bad faktiskt din kollega Tove Erikslund beskriva ditt ledarskap. Hennes analys är att du är en utpräglad entreprenörssjäl som driver på utveckling inom banken, samtidigt som du är en fanbärare för Ålandsbankens traditioner och ursprung.

Peter Wiklöf

Född 1966

Bor I en stor gammal kåk i Mariehamn, sommarstuga i skärgården utanför.

Utbildning Jur. kand, Stockholms universitet 1990

Familj Sambo och två barn

Vad ger dig energi? Jag får energi av att träffa människor som har idéer och kraft att våga förverkliga dem. Sedan bör inte den energi som du får efter en genomförd motionsrunda underskattas.

Hur kopplar du av efter en tuff arbetsvecka? Jag åker gärna till vår stuga som ligger ute på en holme och som vi håller igång året runt. Detta lilla miljöombyte brukar leda till att axlarna kommer ned en bit.

Vilken är din största extravagans? Stora mängder choklad.

”Digitaliseringen är en enorm kraft som medför stora förändringar. Jag tror att det personliga mötet kommer att stiga i värde då färre får möjlighet att uppleva det.”

– Det är en ganska bra analys. Jag har själv funderat på det här med att vara förvaltare kontra utvecklare. Vi ska slå vakt om att banken alltid ska utvecklas, men det viktiga när man utvecklar är att man samtidigt är trygg i vad man är bra på. Det är så lätt att lockas av sånt som glänser vid horisonten. Men vi ska aldrig glömma vad som är vårt bread and butter, vad som har tagit oss dit vi är i dag – alltså vår relationsbanksstrategi formad på Åland av omtanke och närhet. Och jag skulle väl omformulera tradition till långsiktighet. Det är något jag upplever att många konkurrenter är avundsjuka på. Sedan är frågan hur vi kan utveckla nytt kring vår långsiktiga strategi och där är jag jättenyfiken på alla möjligheter.

Vilka möjligheter ser du då?

– Vi har så otroligt mycket kunnande i Ålandsbanken. Storbankerna har till vissa delar gett upp, de klarar ju inte det här längre. De köper in IT-system från länder mycket långt borta och betalar hur många hundra miljoner som helst för att få hjälp och så blir det ändå inte bra. Men vi gör allting själva, från ax till limpa. Därför är kunskapsbanken som vi sitter på enorm. Vi ser att vi på allt fler områden kan kapitalisera på den här kunskapen, som fintech-möjligheterna. Vi är ju den bank som kanske är bäst lämpad att ta tillvara alla möjligheter, bara vi orkar. Vår enda begränsning är att vi ska orka leve-

rera med kvalitet när vi har bestämt oss för att göra något. Därför tvingas vi ibland att tacka nej till sådant som vi är intresserade av.

Har du något exempel på aktuella projekt?
– Ja, 2020 är sista året vi har traditionella centralfunktioner i Ålandsbanken. 2002 sade vi att vi ska tjäna pengar på vårt IT-kunnande och det resulterade i Crosskey. Nu gör vi samma sak med all den kompetens som våra centralfunktioner har. Den kunskapen säljer vi i vårt hypoteksbolagsprojekt i Sverige, vi sätter upp en nyckel-i-handen-lösning som inkluderar centralfunktionslösningar inklusive IT. Det betyder att traditionella kostnadsposter som backoffice för inlåning och utlåning nu blir profitcenter som förhoppningsvis kommer att tjäna pengar.

Samtidigt har du en begränsad personalstyrka att jobba med?
– Det är sant, men när du får in fler kunder och affärer får du också muskler att anställa lite fler. Om jag tar Crosskey som exempel: när jag blev vd på Crosskey 2004 var vi 75 personer, nu är de 250. Att växa trefalt under 15 år skapar nya möjligheter. Tack vare vårt samarbete med Crosskey, och nu också med andra samarbetspartner, börjar vi få vissa stordriftsfördelar. Vi får ökad effektivitet i processerna, vi kan produktutveckla och vi får dessutom hjälp av andra som kommer in med fler idéer.

Av vem får ni alla nya idéer?
– Dels via Crosskey, dels via våra fintech-samarbeten, men också via vår övriga organisation som är lyhörd. Vi lär ju oss av alla de här duktiga entreprenörerna, de som sitter absolut längst ute på spjutspetsen på den nya teknologin och det nya tänkesättet. Det är dem vi jobbar med, bolag som Dreams och Doconomy – bägge listades nyligen bland de 50 mest intressanta fintech-bolagen i Europa. Det är bolag vi har varit med och möjliggjort och samtidigt har vi lärt av varandra. Så om vi går tillbaka till Toves analys: den egenskap som jag tycker är mest underskattad är nyfikenhet. Att orka vara nyfiken och fråga Hur gör ni det där? Hur får ni till de där sakerna? Och att titta på det som inte funkar och ställa sig frågan Varför funkar det inte?

Du har varit vd i över tolv år, sedan den 1 mars 2008. Vilket är ditt recept för att hålla nyfikenheten vid liv?
– Det är ju en utmaning. Jag får en hel del input genom att prata med våra egna människor, men just för nyfikenheten har resor varit viktiga. På resorna har jag haft förmånen att få träffa väldigt många spännande människor. Den stimulansen kittlar nyfikenheten och sedan ställer man sig frågan om det går att ta något av det man får höra om och vrida till det så att det passar Ålandsbankens förutsättningar. Som jag sade tidigare: för kreativiteten är inte distansmöten det bästa redskapet, för mig funkar utbytet av tankar mellan människor, att kunna sitta och prata under fria former. Det är sällan någon låser in sig i ett rum ensam i en vecka och kommer ut med världens bästa idé.

Till sist: Du har varit anställd på banken sedan 1992. Under de här åren har du följt med fem kriser på nära håll: bankkrisen 1992, it-bubblan 2000, finanskrisen 2008, Greklandskrisen 2011 och i år covid-19. Vilka är dina lärdomar?
– Att det alltid finns två delar av en kris. Dels det som är nödvändigt och gör ont, dels möjligheten att förändras. Flera av kriserna du nämner har påskyndat strukturförändringar hos oss. Vi har varit tvungna att bli effektivare och det har betytt att vi kommit ur de här kriserna som en betydligt bättre och starkare bank. Det viktiga är att du har en bild av vart du är på väg, då kan krisen bidra till att du mycket snabbare når det långsiktiga målet. Alla kriser tar slut, det är bara en tidsfråga. Vi vet inte om pandemin tar ett, två eller tre år, men vi kommer att komma igenom den här krisen också. ■

KAN AVKASTNING OCH HÅLLBARHET KOMBINERAS?

Text **Anna-Stina Wiklund** Foto **Karsten Wurth/Unsplash**
Källa **PRI, MSCI** och **Macrobond**

Ansvarsfullhet, hållbarhet och ESG (Environmental, Social, Governance) har blivit allt oftare använda begrepp i investeringssammanhang. Nyheter om förbrytelser mot internationella överenskommelser och normer har bland annat inneburit stor inverkan på utvecklingen för det berörda bolagets aktie, såsom Volkswagens utsläppsskandal och nordiska bankernas penningtvätt i Baltikum påvisar. Även myndigheter har blivit alltmer fokuserade på dessa faktorer. Ser vi tillbaka till åren kring finanskrisen 2008 var hållbarhet något som enbart etiska fonder sysslade med och då handlade det långt om uteslutning av etiskt känsliga sektorer (till exempel vapen, tobak, alkohol, pornografi). Idag finns

Miljöfrågor har mest betydelse inom basindustri- och energisektorerna. Sociala frågor har den största betydelsen inom cykliska konsumentvaror.

det knappt en aktör inom finansbranschen i Norden som inte beaktar hållbarhet inom sin verksamhet. Är det då lönsamt att investera hållbart? Kan man få bättre avkastning genom att välja bra bolag från hållbarhetssynvinkel, eller är det bara tomt prat?

Inom ESG består E, miljö, av frågor som berör klimatförändring, naturtillgångar (vatten, ren luft, matproduktion), hållbar utveckling, avfalls- och sophantering och förnybar energi. S står för sociala frågor eller behandling av arbetskraft, arbetssäkerhet, barnarbetskraft, produktansvar, produktsäkerhet samt ansvar gentemot intressenter. G står för frågor relaterade till bolagsstyrning såsom ägarskap, styrelse, belöningssystem, extern och intern rapportering, korruptionsmotsättning, skattepolitik och affärsverksamhetens etik.

Hur ser det då ut, kan man få bättre avkastning genom att beakta hållbarhetsfaktorer vid val av investeringar? Det finns ett antal studier som granskat sambandet. I en studie från 2007 analyserade Margolis, Elfenbein och Walsh totalt 167 olika studier under perioden 1972–2007 och kunde se en positiv korrelation mellan bolagens finansiella prestation och rapporterade hållbarhetsmått. Mer i närtid, 2015, analyserade Busch och Basse 2 200 studier och kunde konstatera att finansiella prestandamått korrelerade positivt med hållbarhet. Vad är det då inom hållbarhet som driver avkastning?

I Giese et al (2020) studie kunde man urskilja att på kortare tidsperioder (1 år) är det främst bolagsstyrning som har betydelse för avkastningen. Det är framför allt en betydande negativ inverkan på aktiekursen man kan se vid tidpunkten då en incident relaterad till bolagsstyrning kommer till kännedom på aktiemarknaden.

När vi tittar på längre tidsperioder har miljöfaktorer och sociala frågor större inverkan. Som exempel har koldioxidutsläpp och arbetsrättsfrågor inte en stor inverkan på korta tidsperioder men på längre horisonter påverkar de bolagens lönsamhet. Man kan också urskilja att frågor om bolagsstyrning påverkar framför allt bolag inom finanssektorn och cykliska konsumentvaror. Samtidigt har miljöfrågor mest betydelse inom basindustri- och energisektorerna. Sociala frågor har den största betydelsen inom cykliska konsumentvaror.

Bolag kan även rangordnas på basen av ESG-betyg som fristående utvärderare som exempelvis MSCI ger. De bästa bolagen inom sektorn får de högsta betygen (AAA), medan de sämsta eller de som rapporterat minst får de lägsta betygen (CCC). Studier har gjorts där dessa jämförts sinsemellan och exempelvis under tidsperioden 2006 till 2019 (studie gjord av Giese et al) kunde en skillnad hittas då den bästa femtedelen visade en bättre avkastning än den lägsta femtedelen, vilket illustreras i den övre grafen intill. Vidare kunde studien visa på att bolag med högsta ESG-betyg hade historiskt sett varit mer lönsamma, visade på mer stabila vinster och betalade högre dividender. Fatemi et al (2015) visade vidare i sin studie att ovannämnda faktorer kunde förklaras bland annat av att bolagen med högst ESG-betyg kan locka till sig attraktivare arbetskraft, ha bättre innovationsförvaltning, långsiktiga affärsplaner, långsiktiga belöningssystem för personalen samt nöjdare kunder.

Mot bakgrund av hur aktiemarknadens syn på ESG utvecklats under de senaste åren och utfallen för de ovannämnda studierna får vi konstatera att det finns ett tydligt samband mellan hållbarhet och avkastning, och att ESG-frågor därmed är en viktig del av en investerares urvalsprocess. ■

Text **John Hennius** Foto **Viktor Fremling**

Ulrika vill se värdigheten styra

En lång och internationell karriär i bank- och finansbranschen med erfarenheter från flera världsomspännande kriser har lärt Ulrika Valassi ett och annat om krediter och riskanalys. Men hon vill gärna lyfta fram en annan slags risk i branschen: Brist på värdighet.

Ulrika Valassi läste till civilekonom på Uppsala Universitet, gick ut 1993 och har ägnat hela sitt yrkesliv åt bank- och finansfrågor. Sedan 2015 sitter hon i Ålandsbankens styrelse och på frågan vilken kompetens hon tillför kommer svaret omedelbart:

– Krediter och risker är det jag kan.

Men bara en stund senare, när hon radar upp alla sina erfarenheter inom kredit- och riskbedömning, säger hon lika självklart:

– Gamla meriter är helt ointressant.

De två påståendena kan tyckas gå dåligt ihop, men det klarnar om man tar det från början.

Första krisen

Första jobbet var på en revisionsbyrå. Ulrika berättar att det var roligt, men tillägger med ett leende att just den här yrkesrollen förde med sig en tråkig baksida.

– Man kunde kliva in i ett rum fullt med folk och så blev det alldeles tyst. Det fanns

saker som inte fick sägas inför ”revisorn” och då var det enklast att inte säga något alls. Men det var en lärorik början på en lång och givande karriär.

Ulrikas första erfarenhet av en ekonomi på fall var fastighetskrisen under tidigt 90-tal. Hon hade sommarjobb på SEB och på grund av det rådande ekonomiska läget var det svårt att få in en tå på riktigt. Men så småningom blev hon anställd på heltid – och blev kvar i 20 år.

Grillad i Amerika

Från 1997 till 2002 var hon avdelningschef på SEB:s kontor i New York. I fastighetskrisens kölvatten synade Federal Reserve Board – USA:s motsvarighet till Finansinspektionen – SEB i sömmarna och Ulrika fick den mest grundliga genomgång av finansiella regelverk man kan tänka sig.

Redan då lärde hon sig att varje kris bidrar till nya lagar och mål som ska uppfyllas och att spelplanen ständigt kommer att förändras. Och att det sällan är långt till nästa kris: På förmiddagen den 11:e september 2001 befann sig Ulrika på jobbet då två passagerarplan flög in i Twin Towers. Kontoret låg som tur var en bit därifrån, men de första timmarna drabbades hela staden av förlamning. Telefonnät och transporter kollapsade och familjen gick inte att nå.

Familjen och medarbetare klarade sig alla oskadda, men ekonomin störtdök och över en dag var ingenting längre sig likt i världsmetropolen New York. Inte heller i övriga världen då händelsen påverkade många – makthavare, banker och företag.

Från elfte september till 2008

Familjen kom tillbaka till Sverige 2002. Ulrika hade olika kreditchefs-

Ulrika Valassi

Född I Boden, uppvuxen i Jönköping, Sverige.

Familj Man, 3 barn, en hund.

Bor Stockholm, Sverige

Utbildning Civilekonom vid Uppsala Universitet, inklusive en lärorik termin i Köpenhamn. Gick ut 1993.

”Om man vet sina mandat och sina ramar så skapas utrymme för kreativitet.”

roller och satt i ledningsgruppen för riskkontroll, vilket medförde att hon satt på första parkett även när nästa kris inträffade.

Under finanskraschen 2008 togs marknaden på sängen när ”fina” obligationer med hög rating föll som stenar. Hela länder och deras ekonomier sattes i gungning. Det föll på Ulrika och hennes kollegor att samla trupperna för att minska riskerna och förlusterna. Hon bjuder på en kort men upplysande lista på lärdomar från den här tiden:

1. ***Följ inte flocken*** – gå i alla fall inte längst bak.
2. ***Gör affärer du förstår*** – en komplex, ogenomtränglig struktur är inte sällan till för att dölja något.
3. ***Syna, mät, och följ upp dina risker*** – för ett enda ruttet äpple i korgen kan smitta alla andra äpplen. Sluta aldrig gräva efter fakta. Och lita på din magkänsla.

Bytte valpar mot svin

Karriärresan på SEB kanske hade blivit ännu längre om Ulrika inte kontaktats av Landshypotek, en betydligt mindre bankverksamhet riktad mot jord- och skogsbrukare. 2011 tackade hon ja till att bli deras kreditchef. Ulrika lade sig till med ett standardsvar som brukade få tyst på de som ifrågasatte hennes beslut:

– Jag har tillbringat så mycket tid med finansvalpar. Nu vill jag uppleva riktiga svin.

Plötsligt var Ulrika en viktig kugge i en betydligt mindre organisation. ”Kreativitet” och ”nyfikenhet” är två ord som hon ofta återkommer till och här lärde hon sig bland annat att en mindre organisation kräver både mod och nytänkande. Och att det är upp till ledarna i organisationen att värdesätta och ta till vara på de här krafterna. Att ge medarbetare tydliga ramar så skapas utrymme för kreativitet.

På Landshypotek föddes lusten att gå sin egen väg och pröva entreprenörskapet. Ulrika startade egen konsultfirma inom finanstjänster 2014.

Både strategisk och operativ

Första styrelseuppdraget var för Hemfosa fastigheter. Så småningom fick fler styrelser upp ögonen för Ulrika och idag är hon, bland annat, styrelseledamot i Ålandsbanken dit hon rekryterades 2015. Det var bankens egensinniga profil och Ålands stolta tradition med företagande – ca 2 000 företag på en befolkning på ca 30 000 – som lockade.

När hon inte har rollen som strategisk styrelseledamot så fortsätter Ulrika att jobba operativt på DBT, en långivare som vänder sig till små och medelstora svenska företag.

Ulrika ser det som en styrka att få arbeta operativt samtidigt som hon har ett strategiskt uppdrag på Ålandsbanken. Det ena stärker det andra. Hon är också noga med att påpeka att hennes övriga uppdrag till 100 procent går att kombinera med platsen i styrelsen på Ålandsbanken. Det är här ordet ”värdighet” kommer in.

Dagens viktigaste 2 minuter

Ordet står inte i några stadgar hon har träffat på under karriären, det kommer från en dikt av Tage Danielsson: *Det gäller att finnas till med bibehållen värdighet*. Till alla kollegor i branschen har Ulrika ett konkret tips hur ordet ska tillämpas:

– Det finns 2 minuter i allas dagar som är extra viktiga: Det är när man borstar tänderna. Då ska du titta på dig själv och ställa frågan: ’Lever du värdigt?’ Den dag du inte har ett tydligt svar på den frågan så är det nog dags att lämna ditt uppdrag.

Ulrikas lista på områden där hon tycker det saknas värdighet är lång: SMS-lån, penningtvätt, affärsupplägg som inte är transparenta, insideraffärer, jävsfrågor, med flera. Hon ger Ålandsbanken som ett exempel på motsatsen: Att banken går sin egen väg, synen på medarbetare, inställning i hållbarhetsfrågor, Åland Index...

– Saker och ting kan alltid gå fel, men då får man göra om, göra rätt. På Ålandsbanken beter vi oss värdigt.

Risk i coronans tid

På fritiden håller sig Ulrika i form genom att springa och har bland annat sprungit maraton i Amsterdam, men hon ser sig inte som maratonlöpare. Hon beskriver hellre sig själv som en synnerligen vanlig mamma och hustru.

– Familjen tar mycket tid och det trivs jag med.

Men hon jobbar mycket och trivs med det också. Hennes gedigna erfarenhet av kriser som ritar om spelplanen har kommit väl till pass under coronapandemin 2020. Det handlar om en medicinsk kris, men världens ekonomi har drabbats hårt. Ulrika konstaterar att det innebär ökade risker. Under en nära framtid kommer alla i bank- och finansbranschen ha fullt upp med att granska och analysera risksituationen. Mycket har förändrats på kort tid:

”Familjen tar mycket tid och det trivs jag med.”

Nedstängningar har fört med sig en form av ökad effektivitet genom hemarbete och minskat resande. Men då faller det på Ålandsbanken att säkerställa att digitala kontakter är tillförlitliga och alltid upplevs som nära.

En av Ålandsbankens käpphästar, hållbarhet, har också påverkats. Resandet har minskat, men är nya beteenden här för att stanna? Vad blir de långsiktiga ekonomiska effekterna?

Fler områden som ska riskbedömas – med eller utan Covid19 – är cybersäkerhet, ny lagstiftning och AI. Ålandsbankens styrelse har att göra. Och när den här krisen är över kommer Ulrika Valassi – med stor erfarenhet och med värdighet – jobba för att Ålandsbanken ska stå pall för nästa. ■

Ulrika uppskattar en bank som går sin egen väg.

Ulrikas privatekonomiska tips:

1. Det kan låta tjatigt, men man ska verkligen skaffa sig ett buffertsparande. Du ska helst kunna klara dig 3 månader eller mer utan jobb.
2. Du ska ha ett långsiktigt månadssparande. Lägg undan lite grann varje månad så, efter tre till fem år, kan du plötsligt ha en liten förmögenhet.
3. Det går inte att bortse från fastighetssparandet. Bostaden kommer sannolikt att fortsätta vara en bra investering eftersom ”man inte kan skapa mark.”
4. Slutligen, för den dagliga livsglädjens skull: Tänk dig att du delar upp ditt ekonomiska liv i två sidor: En som kanske är lite tråkig, men trygg. Och en som är mer lättsinnig och äventyrlig, mer riskfylld, som kanske leder till något bra, men kanske inte. Och spara på det sättet så kan du leva här och nu…

SMÅ BOLAG – STORA VINNARE?

Lars Söderfjell, aktiechef nordiska aktier och Eric Berglund, fondförvaltare

Ålandsbanken lanserade en ny aktiefond i maj – Ålandsbanken Nordiska Småbolag. Fonden investerar i nordiska små och medelstora bolag och riktar in sig mot kvalitetsbolag, det vill säga bolag med stabila balansräkningar, starka kassaflöden, hög lönsamhet och god tillväxtpotential. Till rimligt pris.

Text **Therese Pettersson** Foto **Viktor Fremling**

Historien talar sitt tydliga språk när det gäller investeringar i småbolag kontra större bolag. Investeringar i småbolag har historiskt sett givit en avsevärt högre avkastning än stora bolag som grupp. Ändå investerar fler personer i storbolagsfonder än i småbolagsfonder om man utgår från statistisk på morningstar.se, vilket förmodligen beror på uppfattningen om att investeringar i småbolag bär högre risk.

Så varför har småbolag givit högre avkastning? Det finns naturligtvis inte något enskilt skäl till det utan det är flera faktorer som spelar in. En av anledningarna är att mindre bolag befinner sig tidigare i sin utveckling jämfört med stora etablerade bolag, vilket gör att de mindre bolagen har större möjlighet att visa hög tillväxt jämfört med stora bolag. Det är till exempel betydligt enklare för ett mindre bolag än ett stort att dubblera sin omsättning. Mindre bolag är dessutom ofta entreprenörsdrivna och har en entreprenörsdriven organisation. Mindre bolag kan också vara uppköpskandidater i större utsträckning än stora bolag.

Småbolag är normalt inte heller lika väl analyserade som större bolag, vilket gör att en aktiv investerare oftare kan hitta undervärderade aktier bland de mindre bolagen jämfört med att botanisera bland de mer genomlysta storbolagen. Investerare som gör sin hemläxa och skaffar sig en gedigen förståelse om ett bolags affärsidé och potential hittar förr eller senare oupptäckta pärlor bland småbolagen. Faktum är att flera av världens mest framgångsrika investerare som Warren Buffet, Peter Lynch och Michael Burry började sina investeringskarriärer med att fokusera på underanalyserade småbolag som visade sig vara ledande inom sina nischer.

Baksidan av myntet är att småbolag som är i en relativt tidig fas i sin utveckling i allmänhet är mer personberoende och bygger verksamheten på ett fåtal produkter och marknader, vilket gör bolaget mer känsligt för eventuella störningar. Aktiekursen för småbolag tenderar också att svänga mer än börsen som helhet, vilket över tid ger bättre avkastning men kan upplevas som påfrestande på kort sikt.

Stor efterfrågan på småbolag bland våra kunder

– På Ålandsbanken såg vi att det fanns stor efterfrågan för en renodlad småbolagsfond bland våra kunder, vilket motiverade oss att starta Ålandsbanken Nordiska Småbolag, berättar Eric Berglund, huvudansvarig förvaltare för fonden. Han förklarar vidare att fonden är aktivt förvaltad där huvuddelen av portföljen är investerad i mindre småbolag med låg indexvikt. Fonden skiljer sig mot konkurrerande fonder genom att placeringarna är relativt likaviktade – grundtanken är runt 40 innehav med en vikt på vardera 2,5 procent som sedan tillåts att röra sig med marknaden.

– Detta leder till en bra riskspridning samtidigt som samtliga positioner är tillräckligt stora för att göra någon skillnad, säger aktiechef Lars Söderfjell. Vår investeringsfilosofi kan sammanfattas med att vi söker kvalitetsbolag till rimlig värdering; ett tankesätt som känns väl igen från andra delar av vår förvaltning. En stor del av analysen läggs även på att hitta bolag med en stark strukturell tillväxtprofil.

Hållbarhet är ett viktigt investeringskriterium och fonden följer Ålandsbankens generella regler och riktlinjer avseende ansvarsfulla placeringar. Dessutom är fonden helt vapen- och fossilfri. Fonden har fått en bra inledning sedan starten i maj 2020 och är för närvarande upp runt 30 procent, vilket är klart bättre än sitt jämförelseindex. ■

Vill du veta mer om fonden?
Läs vidare på vår webbplats.

Notera att alla investeringar i värdepapper innebär en risk. Värdet på en investering, och den avkastning som genereras, kan både öka och minska i värde och en investerare kan förlora hela eller delar av det insatta kapitalet.

Från vänster: Maria Rissanen, Samuel Johansson (sitter), Petteri Kaijalainen, Ilari Ikäheimo (sitter), Ulf Bäckström och Johanna Ehrnrooth.
Saknas i bilden: Nina Wentjärvi, Mika Silfvast och Conny Martell.

De vakar över bankens skattkammare

Text **Joakim Enegren** Foto **Jetro Stavén**

Förmodligen har du aldrig hört talas om dem. Ändå är de hjärtat i Ålandsbankens finansiella maskineri. Möt teamet på bankens treasuryavdelning och få en inblick i deras jobb bakom kulisserna.

Säg att du inleder morgonen med att titta på ditt bankkonto. Och säg att du inser att kontot riskerar ligga 50 miljoner euro på minus innan eftermiddagskaffet ska drickas. Kanske skulle du känna lätt handsvett?

Den morgonrutinen är vardag för Ålandsbankens treasuryavdelning. Utan att darra på manschetten jonglerar de miljonbelopp som ger oss andra svindel. Men så är de också banken i banken, som avdelningschef Maria Rissanen uttrycker det.

– Ordet treasury betyder att någon sitter på pengar eller skaffar pengar. På Ålandsbanken är vi en centralfunktion som de andra avdelningarna kontaktar för bankservice. Det är vi som hanterar bankens ränte-, valuta-, samt likviditetsrisker. Dessutom ansvarar vi för treasuryportföljen. Vårt uppdrag är alltså att optimera bankens balansförvaltning och likviditetshantering.

Utöver det sköter man också valutaaffärer för företagskunder. Om en kund vill växla exempelvis 10 miljoner dollar till euro är det treasuryavdelningen som sköter den affären och samtidigt säkrar att banken inte utsätts för en risk.

”Hos oss passar inte ensamvargar. Det är tillsammans som vi ser till att jobbet blir gjort snabbt och samtidigt håller hög kvalitet.”

– Varje valutaaffär vi gör för en kunds räkning är alltid kopplad till antingen en ”spegelvänd” valutaaffär eller en affär med valutaderivat. På det sättet försäkrar vi oss om att banken inte exponeras mot en valutarisk, säger dealern Johanna Ehrnrooth.

Sådana affärer är också ett gott exempel på vad som gör att Maria Rissanens team skiljer sig från många andra treasuryavdelningar.

– Det är ovanligt att treasuryavdelningar på banker har kontakt med externa kunder, men genom att vi betjänar företagskunder direkt får kunden både snabbare och mer personlig service, säger Rissanen.

Ett annat särdrag för hennes avdelning är storleken i kombination med den breda kompetensen.

– Vi ses som den minsta treasuryavdelningen i Helsingfors som ändå är en fullständig treasury. Sedan ska man komma ihåg att vi har en duktig back office-avdelning i Mariehamn som bekräftar och sköter administrationen kring affärerna vi gör. Vi har alla funktioner internt eftersom vi har valt bort outsourcingmodellen. Det är egentligen bara för våra datasystem som vi har utomstående samarbetspartner, säger Ulf Bäckström som är gruppchef för treasuryavdelningens middle office. Han fortsätter:

– Vi gör alltså det samma som andra bankers treasuryavdelningar, men med mindre personal. Det betyder att vi alla har bred kunskap. Kryddan i vårt jobb är just det breda arbetsfältet, här får du hugga tag i många olika slags uppgifter istället för att bara sitta och vara expert på ett litet avgränsat område.

Ålandsbankens treasuryavdelning har under de senaste åren genomgått stora förändringar. Bland annat har avdelningens många processer utvecklats och automatiserats.

– Ett exempel är riskhanteringssidan, där treasuryavdelningen utgör den första försvarslinjen. Nu ligger både systemstödet och automatiseringen på en nivå som vi är stolta över. Riskhanteringen är idag en smidig process bland våra andra processer. Vilket i sin tur ger oss tid för andra projekt.

Ett nytt och intressant projekt väntar faktiskt runt hörnet. När Ålandsbankens nya hypoteksbolag i Sverige öppnar sina dörrar är det Maria Rissanens team som levererar alla treasurytjänster till hypoteksbolagets kunder.

– Det är ett stort projekt, men vi är beredda. Resursmässigt uppskattar jag att vi kan hantera de inledande volymerna. När hypoteksbolaget sedan växer och transaktionsvolymerna ökar får vi bedöma situationen på nytt, säger Rissanen.

Ordet *treasury* må vara en aning främmande för de flesta av oss, men det går faktiskt att använda ordet som ett verktyg för att öppna upp vad jobbet egentligen handlar om:

TEAMARBETE

– Hos oss passar inte ensamvargar. Det är tillsammans som vi ser till att jobbet blir gjort snabbt och samtidigt håller hög kvalitet. Men det räcker inte att vara en teamspelare, i utvecklingsarbetet måste man på egen hand kunna jobba fram skisser på koncept som sedan finslipas med hjälp av de övriga i teamet. Därför är det viktigt att man kan ta till sig den feedback man får.

RISKHANTERING

– Att hantera olika slags finansiella risker utgör en stor del av vår vardag. Om vi inte gör ett gott jobb sover vi inte heller gott. Men eftersom vår riskhantering sköts korrekt och vi har en välfungerande process, behöver vi inte syssla med att släcka bränder. Istället kan vi ägna oss åt utvecklingsarbete och större projekt som hypoteksbolaget.

ENVISHET

– Ja, man måste vara både envis och ha tålamod. Beskrivande för vårt team är att ingen ger upp när något måste fixas. Ibland dyker det förstås upp något problem och då gäller det att prioritera och reagera fort. I det långsiktiga arbetet krävs envisheten att orka jobba mot en målbild som kan vara ganska abstrakt i början. Då måste man klara av att spjälka upp helheten i mindre steg och tålmodigt bocka av dem.

ANSVAR

– Treasury handlar om stora pengar och stort ansvar. Vi har ett ansvar att kunna komplicerade helheter på djupet, det kan ju uppstå stora risker om man inte förstår verksamheten. Sedan har vi också ett ansvar mot våra kunder. Vid exempelvis en valutaaffär tar vi både ansvaret för att hitta bästa möjliga lösning och ansvaret för att säkerställa att kunden har alla fakta som kan påverka till exempel valet av tidpunkt för affären.

SAKKUNSKAP

– Det är något som det här jobbet kräver. När vi rekryterar nya medarbetare vill vi se att de har förmågan och viljan att lära sig nytt i snabb takt. Matematik är något man både måste kunna och gilla. Här jobbar vi inte med aktier utan med valutor och ränteprodukter, så det krävs en baskunskap om dem och sedan måste man kunna räkna bland annat ränteavkastning och skyddsbelopp. Utöver det behövs nog också en rejäl nypa noggrannhet så att man inte släpper ifrån sig något som man inte har kontrollerat flera gånger om.

UTMANINGAR

– I den här branschen blir man en smula orolig om det går lång tid utan att några utmaningar dyker upp. Då är något fel. För oss är problem till för att lösas, det är poänglöst att sitta och sucka över att de dykt upp, det viktiga är att vi löser problemen. Då och då uppstår det oväntade situationer. Sedan kan vägen till lösningen vara lång, men jag har lärt mig att vi alltid är nära lösningen när man får känslan av att det är ett olösligt problem. Det är då vi pressar oss framåt de sista metrarna.

RAPPORTERING

– Rapportering kan låta tråkigt, men det är något ytterst viktigt som ger oss värdefulla insikter. Den informationen utgör sedan grunden till beslutsfattandet. Internt förser vi ledningsgruppen och styrelsen med information om bankens likviditet, funding och risknivåer. Externt är bankens rapporter till både Finansinspektionen och vårt ratinginstitut Standard & Poor's viktiga för att de ska få en heltäckande bild av vår verksamhet.

Maria Rissanen

"För oss är problem till för att lösas, det är poänglöst att sitta och sucka över att de dykt upp, det viktiga är att vi löser problemen."

YRKESSTOLTHET

– Summan av allt här ovan blir nog yrkesstolthet. Det är ju inte så att vi smäller med hängslena, nej, vi är ödmjuka som normala människor är. Men jag tycker det är viktigt att vi klappar oss själva på axeln efter ett välutfört jobb. Vi är ju inte några professorer som sitter och teoretiserar, vi drar mycket konkreta slutsatser av den information vi har och sedan kan vi ta steg framåt. Genom att förvalta treasuryportföljen klokt kommer det in mer pengar och utöver det ska vi säkra att fundingen har ett rimligt pris. Kort sagt, när vi håller hög kvalitet i vårt arbete mår banken bra, säger Maria Rissanen. ■

Hållbara placeringar efterfrågas

NU ÄR ÄVEN ÅLANDSBANKEN GLOBAL AKTIE SVANENMÄRKT

En Svanenmärkt fond ger kunderna möjlighet att enkelt göra mer hållbara val även i sina placeringar. Från och med oktober 2020 erbjuder vi ytterligare en Svanenmärkt fond för våra kunder – aktiefonden *Ålandsbanken Global Aktie*.

Text **Jutta Linder**
Foto **Jenny Ruda**

Från vänster i bild: Sebastian Högnabba (ESG-specialist vid Svanen), Anna-Stina Wiklund (ESG-specialist vid Ålandsbanken Fondbolag) och Seppo Kurki-Suonio (fondförvaltare, FIM).

– Fokus på hållbarhetsfrågor inom placeringar ökar kontinuerligt och våra kunder fokuserar i allt högre utsträckning på hållbarhet vid val av investeringar. Att fonden nu fått Svanenmärkning är ytterligare ett bevis på bankens framgångsrika hållbarhetsarbete och besvarar den efterfrågan som redan finns bland våra kunder, säger Anna-Stina Wiklund, ESG-ansvarig på Ålandsbanken Fondbolag Ab.

För att bli Svanenmärkt ska fonden uppfylla 25 obligatoriska krav som handlar om exkludering, inkludering, transparens och påverkan. Därtill krävs en hållbarhetsanalys och en årlig hållbarhetsrapport om fondens verksamhet.

– Intresset för hållbara investeringar fortsätter att öka i rask takt. En Svanenmärkt fond måste ta ett helhetsgrepp om sitt hållbarhetsarbete genom att uppfylla tuffa krav som kontrolleras av en oberoende part. Vi vill gratulera Ålandsbanken till en framgångsrik ansökan, och bankens kunder har numera tillgång till en Svanenmärkt fond även på aktiesidan, säger Sebastian Högnabba, ESG-specialist vid Svanen.

Ytterligare fokus på hållbarhet i Ålandsbanken Global Aktie

I likhet med alla andra Ålandsbankens fonder exkluderar Global Aktie sedan tidigare bolag som är verksamma inom etiskt känsliga sektorer inkluderat vapen, tobak, alkohol, pornografi och spel. Därtill exkluderar Global Aktie-fonden även investeringar i bolag som har verksamhet inom fossila bränslen.

Vidare framhäver fonden val av bolag med högsta hållbarhetsbetyg. Målbilden är att 50 procent eller mera av fondens innehav ska vara bolag med högsta hållbarhetsbetyg enligt ESG-analys, så kallade ESG Leaders. Bolagens miljömässiga, sociala och bolagsstyrningsrelaterade aspekter analyseras tillsammans med den finansiella analysen.

– Vi är stolta över att vi har ytterligare en fond som kvalificerar som ett mycket hållbart alternativ. Vi avser även att öka aktiv påverkan på de bolag som fonden äger i sådana frågor där det bedöms vara av intresse för fonden ur hållbarhetssyfte. Samma sak gäller för övriga av Ålandsbanken Fondbolag Ab förvaltade fonder, säger Wiklund. ■

ÅLANDSBANKEN PRIVATE BANKING
– till din tjänst

När du blir kund hos oss får du tillgång till ditt eget team av specialister inom Finansiell planering, Förmögenhetsförvaltning och Personlig Service & Banking. Vi ser till helheten i din ekonomi. Nu och i framtiden.

Text **Anders Ström** Foto **Viktor Fremling**

I en värld som hela tiden förändras kan det vara tryggt och inspirerande att ha kontakt med ett team av specialister i en bank som varit med länge. På Ålandsbanken har vi över 100 års erfarenhet av att ge personlig service utöver det vanliga till entreprenörer, företagare och personer med större förmögenheter.

Som kund hos Ålandsbanken Private Banking får du löpande rådgivning och vägledning kring livets olika faser och företagets utveckling av bankens främsta specialister.

– Vår specialitet är entreprenörer och ägarledda företag, där den privata förmögenheten och företagets ekonomi samspelar i ganska komplexa strukturer. Vi ser till att kundernas totala ekonomi fungerar så optimalt som möjligt. En viktig del av det arbetet är den finansiella planeringen som är vår styrka, säger Christian Lindahl som är chef för Ålandsbanken Private Banking Sverige.

Ett team till din tjänst

Tjänsten Private Banking utformar vi efter kundernas situation, önskemål och behov. Som kund hos oss erbjuds du ett personligt team av specialister från områdena Förmögenhetsförvaltning, Finansiell planering och Personlig Service & Banking. På det sättet tar vi ett helhetsgrepp om din totala ekonomi. I nära samarbete med dig planerar vi för framtiden och ser till att du får de bästa lösningarna på kort och lång sikt.

Ditt personliga team består av Ålandsbankens skickligaste och mest erfarna medarbetare, inte av inhyrda konsulter som hos så många andra aktörer. Vi finns alltid till hands för dig som diskussionspartner.

”Som kund hos oss erbjuds du ett personligt team av specialister.”

Finansiell planering

Specialisterna som arbetar med finansiell planering ser till helheten i din ekonomi och ordnar så att lösningarna blir skatteeffektiva och korrekta. På det sättet hanteras både din privatekonomi och företagets ekonomi på ett optimalt sätt. Lösningarna kan exempelvis röra självrättelser, hemtagande av kapital från utlandet, utlandsflytt eller återvändande till Sverige. Här hanterar vi också bildandet av bolag, köp och försäljning av företag och finansiering. Vi planerar dessutom inför generationsskiften och utfärdar dokument som testamenten och äktenskapsförord.

Förmögenhetsförvaltning

På Ålandsbanken har vi lång erfarenhet av investeringar på den nordiska aktiemarknaden och övriga placeringsområden. Oavsett vilken ▶

nivå av förvaltning du väljer har du alltid tillgång till bankens samlade kompetens. Det är din ambitionsnivå som styr vårt arbete.

Som kund har du en egen förmögenhetsförvaltare som lägger stor vikt vid behovsanalysen för att förstå dina mål när det gäller förväntad avkastning och risknivå. Det är grunden för förvaltningen av ditt kapital. Våra kunder har olika målsättningar och är mer eller mindre aktiva när det gäller förmögenhetsförvaltningen. Vi vägleder dig till den inriktning som passar dig bäst.

Om du väljer diskretionär förvaltning sköter vi hela förvaltningen åt dig. Du kan också välja att vara mer aktiv själv när det gäller dina investeringar och i och med det ha en rådgivande förvaltning. Om du vill hantera dina aktier själv väljer du att ha kontakt med vår erfarna aktiemäklare som ger dig råd när du behöver det.

Personlig Service & Banking

Vår ambition är att erbjuda dig och din familj den allra bästa servicen. Som kund hos Ålandsbanken Private Banking har du en administratör och förmögenhetsrådgivare som är din kontaktperson och har till uppgift att underlätta din vardag. Din personliga administratör håller ordning på din totala ekonomi och ser till att allt praktiskt fungerar så smidigt som möjligt. Ditt team följer upp utvecklingen kontinuerligt och gör uppdateringar när dina behov eller skattesituationen förändras.

Ovärderlig tjänst där allt ingår

Du betalar inget extra för våra tjänster som kund i Ålandsbanken Private Banking. I vårt arbete ser vi alltid till helheten i din ekonomi och därför ingår allt i tjänsten Private Banking i arvodet för din förmögenhetsförvaltning.

”Du betalar inget extra för våra tjänster som kund i Ålandsbanken Private Banking.”

Arvodesmodellen är kostnadseffektiv och många av våra kunder uppger att de har fått minskade rådgivningskostnader. Hos oss tillkommer det inte heller några höga konsultkostnader som hos många andra aktörer. Vi har tillgång till all expertis inom Ålandsbanken.

Ny kund i samband med större förändring

Störst nytta av att vara kund hos Ålandsbanken Private Banking får kunder med en större förmögehet. Vanligen har våra kunder ett förvaltat kapital på över 25 miljoner kronor.

Ålandsbankens nya kunder står ofta inför en större förändring:

– Det kan till exempel vara en entreprenör, eller ett familjeföretag, som planerar att sälja inom några

Delar ur Ålandsbankens Private Banking-team

år. I god tid ser vi då till att den processen och de privatekonomiska lösningarna blir så bra som möjligt. Nya kunder kommer också från andra banker. Då ser vi till att bytet sker enkelt och smidigt, säger Christian Lindahl.

Som ny Private Banking-kund
Processen med nya kunder börjar alltid med en diskussion om den nuvarande situationen och framtidens möjligheter. Nästa steg är att göra en noggrann behovsanalys där vi tillsammans går igenom mål, specifika behov, förväntningar och framtidsplaner. Vi kommer överens om en övergripande strategi och en detaljerad plan för genomförandet. På det sättet har vi kontroll över både helheten och detaljerna.

Att välja Ålandsbanken kan göra skillnad
En del andra banker har liknande tjänster att erbjuda. Men få har Ålandsbankens samlade kompetens och personliga service när det gäller Finansiell planering och Förmögenhetsförvaltning. Det gör att vi kan se till kundens totala ekonomi. Våra kunder upplever att de blir väl omhändertagna hos oss. Och vi vill tro att Ålandsbankens personliga service utöver det vanliga kan göra skillnad för dig. Vi kallar det att vi går vår egen väg.

Ålandsbanken firade 100-årsjubileum under 2019. Vi har med andra ord varit med förut. Det kommer du att ha nytta av som kund hos Ålandsbanken Private Banking. Kontakta gärna oss idag så inleder vi en kostnadsfri diskussion om dina och din familjs möjligheter nu och i framtiden.

Välkommen till Ålandsbankens Private Banking! ■

Christian Lindahl
Chef Private Banking på Ålandsbanken.
Kontakta Christian direkt på:
08 791 48 97 eller via e-post:
christian.lindahl@alandsbanken.se

Tips & nyheter

Nu kan du lyssna på våra webbtexter

Webbtillgänglighet innebär att så många människor som möjligt kan använda digitala tjänster så enkelt som möjligt. Har du märkt att du numera kan få hjälp att lyssna på texterna på vår webbplats med hjälp av ReadSpeaker, en så kallad text-till-tal-lösning? Testa nästa gång du besöker vår webbplats! ■

Vem får tidningen Ålandsbanking framöver?

Från och med det här numret kommer vi enbart att skicka ut en tidning per hushåll enligt önskemål från våra kunder och med hänsyn till miljön. Tidningen skickas till den i hushållet som är äldst enligt våra uppgifter. Hör av dig till din rådgivare om ditt hushåll fortsättningsvis önskar flera tidningar! ■

Innovationer för Östersjöns bästa

Ålandsbanken har finansierat projekt som främjar läget i Östersjön genom Östersjöprojektet sedan år 2014. Finansiering delas ut i fem olika kategorier – digitala innovationer, konkreta kilogram, projekt som engagerar, lokala vatten-skyddsprojekt samt barn och ungas projekt. Östersjöprojektets ansökningstid var öppen från maj till september och projektet mottog i år sammanlagt 168 ansökningar, vars mål är att förbättra Östersjöns tillstånd. Östersjöprojektets jury besluter vilka projekt som finansieras samt finansieringens storlek och de finansierade projekten publiceras under våren. ■

Råkat ut för misstänkta samtal eller mejl?

Vishing, phishing, bluffakturor, kärleksbedrägerier eller investeringsbedrägerier. Fenomenet har många namn och tillvägagångssätt men den gemensamma nämnaren är att det handlar om bedrägerier.

I och med samhällets förändring har även bedrägerierna ändrats; bankrån blir ovanligare och dagens bedragare vänder sig ofta till privatpersoner, med hjälp av digitala kanaler. I Sverige är de vanligaste formerna kortbedrägeri, identitetsbedrägeri samt phishing – att försöka lura till sig inloggningsuppgifter eller annan personlig information. Hur skyddar du dig då? A och O är att **aldrig** ge dina inloggningsuppgifter eller uppgifter om dina betalkort till utomstående. Vi kontaktar dig varken per e-post, telefon, sms eller dörrknackning för att be om dina inloggningsuppgifter. Istället jobbar vi kontinuerligt med att säkerställa att du ska kunna sköta dina bankärenden så tryggt som möjligt – genom att erbjuda dig säkra banktjänster, ha kännedom om dig som kund och påminna dig om hur du använder våra tjänster och produkter på ett säkert sätt. ■

Nu kan du handla svenska aktier på Internetkontoret

Har du en depå eller ett investeringssparkonto hos oss? Då kan du numera handla svenska aktier på Internetkontoret.

Handlar gör du via sidan *Placeringar > Handla med värdepapper > Aktier*. När du lagt en order kan du följa status för ordern eller göra ändringar via sidan *Placeringar > Dina order > Aktieorder*. För att öppna en depå eller ISK eller för mer information om våra placeringstjänster är du välkommen att kontakta din kundansvariga! ■

FRÅN ENMANSIDÉ TILL INTERNATIONELL VERKSAMHET – HISTORIEN OM CLEWAT

Text **Lotta Lybeck** Foto **Clewat Oy**

År 2017 kammade Johannes Myllykoski hem första pris i Ålandsbankens Östersjöprojekt med sin uppfinning – plastavfallsinsamlaren. Sedan segern har Myllykoskis idé vuxit till ett imponerande startupföretag, som renar vattenområden runt om i världen.

Efter oljekatastrofen i Mexikanska golfen 2010 började Johannes Myllykoski fundera över varför ingen har utvecklat tillräckligt bra och omfattande lösningar för att bekämpa miljöproblem. Vid den här tidpunkten arbetade han med att testa utrustning för bekämpning av oljeutsläpp på Blaxar Oy, så ämnet låg nära hjärtat.

– Jag undrade varför det inte finns någon slags maskin som kan samla in stora mängder av olja och samtidigt även andra skadliga saker som finns i vatten, minns Myllykoski.

Dessa idéer gav upphov till ett mångårigt utvecklingsarbete. Målet var att uppfinna och bygga den maskin som snurrade i Myllykoskis tankar. Det var lite av en hobby för Myllykoski och han arbetade med sin idé på kvällar och helger. Olika versioner och idéer slutfördes längs med vägen, varav några blev riktiga dråpslag.

Efter flera år av arbete fick Myllykoski färdig en prototyp av sin uppfinning, som då ännu kallades för plastavfallssamlare.

Ungefär samtidigt lade han märke till en annons på nätet om finansiering via Ålandsbankens Östersjöprojekt, som är öppen för alla med idéer som förbättrar Östersjöns tillstånd.

– Även om någon form av prototyp var färdig så hade jag då aningen förlorat hoppet och det kändes som att allt som fanns att göra redan var gjort. Men jag bestämde mig för att ändå ansöka om finansiering – jag hade ju inget att förlora, berättar Myllykoski.

Clewats födelse

Då finansieringsansökningen väl var avslutad vintern därpå fick Myllykoski veta att någon slags finansiering fanns att vänta via Östersjöprojektet.

Myllykoski åkte från Karleby till Helsingfors för att delta i offentliggörandet av Östersjöprojektets resultat. Vid den här tidpunkten fanns det ännu inget företag bakom idén, men Ålandsbanken tipsade om att det kan vara bra att ha ett FO-nummer med tanke på mottagande av eventuell finansiering.

– Det blev bråttom med att hitta på ett företagsnamn inom ett dygn. Jag kontaktade Hannu Mäkelä och Lassi Kaikkonen, och tillsammans bollade vi de idéer jag hade. Genom att kombinera några av dem föddes Clewat.

Dagen därpå fick Myllykoski och hans företag Clewat ta emot finansiering på 70 000 euro för sin uppfinning av plastavfallsinsamlaren.

”Jag undrade varför det inte finns någon slags maskin som kan samla in stora mängder av olja och samtidigt även andra skadliga saker som finns i vatten.”

– Det var verkligen ett betydelsefullt ögonblick för både mig och uppfinningens framtid.

Efter finansieringen började det verkligen hända saker på Clewat. Tack vare Ålandsbankens kommunikation lyftes Myllykoski och plastavfallsinsamlaren i nyhetsrubriker och artiklar. I takt med ökad mediasynlighet tog flera investerare kontakt med Myllykoski.

– Utan finansieringen ur Östersjöprojektet och synligheten som följde skulle vi idag inte befinna oss där vi är nu. Den öppnade dörrarna och saker och ting gick framåt.

Kort efter att ha fått finansiering ▶

Marko Kärkkäinen och Johannes Myllykoski

anslöt sig Janne Saarikko som styrelseordförande för Clewat och Markus Hautala som styrelsemedlem. Tillsammans med dem började Myllykoski bilda ett mångsidigt team med uppgift att utveckla och kommersialisera uppfinningen. Idag har Clewat vuxit till ett imponerande startupföretag med höga målsättningar.

– Vårt mål är att vara världens ledande vattenrenare och branschaktör. Vi vill inte bara vara en farkosttillverkare och leverantör, utan vi vill ansvara för hela värdekedjan, säger Clewats kommersiella direktör Marko Kärkkäinen.

Insamlare av avfall, vegetation och mikroplast

Myllykoskis uppfinning, som ännu under 2017 var känd som en plastavfallssamlare, innehar idag ett namn som bättre beskriver vad den gör: en vattenreningsmaskin. För närvarande har Clewat tre vattenreningsfarkoster och flera byggs i takt med att nya projekt fastställs. Ett nytt fartyg för ett nytt projekt blir klart på åtta veckor i Karleby, vilket innebär att projekten kan påbörjas i god takt.

Farkosten har utvecklats avsevärt sedan den första prototypen. Farkosten är av katamaranmodell, vars teknologi bygger på att skapa och utnyttja vattenflödet. Den kan samla in plastskräp med en storlek på en halv millimeter, och hela 200 kubikmeter avfall eller vegetation per timme.

– Det finns inga helt motsvarande maskiner i världen, men nog liknande. Vår styrka ligger definitivt i att vi inte enbart erbjuder farkosten, utan ett team som håller i trådarna för projektet. Vi levererar alltså inte bara utrustning, utan service. Dessutom kan vi samla in mikroplaster, vilket många fartyg inte kan göra, säger Kärkkäinen.

Globalt intresse

Clewats vattenreningsmaskin har rönt stor uppmärksamhet globalt, och projekten under arbete finns förutom i Finland även runt om i världen. I skrivande stund är en av farkosterna i Florida och nya projekt planeras bland annat i Kina och Filippinerna, men coronapandemin har bromsat projektens utveckling. I Finland har farkosten använts på flera vattenområden, till exempel i Helsingfors och Åbo.

– Trots corona fortsätter utvecklingen och nya projekt förbereds kontinuerligt. Det här kommer inte att stoppa oss, även om vi får dra ner på takten något, eftersom en stor del av vår verksamhet är utomlands. Vårt team är redo att åka iväg så fort det är möjligt, säger Kärkkäinen.

Genom att tala och uppträda

SKANNA MIG

Här kan du se en kort film om hur vattenrenings-maskinen fungerar

på olika internationella evenemang runtom i världen ökar kännedomen om Clewat.

– Det kommer verkligt många förfrågningar om deltagande i diverse evenemang, vilket naturligtvis är mycket viktigt med tanke på vår synlighet. Vi gör precis rätt sak vid rätt tidpunkt. Plastproblemen i haven blev för några år sedan ett stort samtalsämne och vi har en lösning på det, menar Kärkkäinen.

Hanterar hela värdekedjan

Clewat har märkt att det förutom avfall och mikroplaster även är mycket relevant att samla in skadlig vegetation då man rengör vattendrag. Borttagandet av exempelvis axslinga från olika vattenområden har väckt mycket uppmärksamhet.

– Skadlig vegetation har, precis som namnet antyder, olika direkta negativa effekter på vattendrag, men även indirekta effekter. Till exempel finns det i Etiopien en sjö i vars närhet man byggt ett kraftverk och vars kostnad varit enorm. För tillfället kan dock kraftverket inte användas eftersom vattenhyacinten i sjön förstör anläggningens turbiner. Till och med i sådana här situationer kan vi erbjuda lösningar genom att rengöra vattnet, säger Myllykoski.

För närvarande utvecklar Clewat också lösningar för slutanvändning av avfallet som samlas från vattendragen. Idag ansvarar kunden själv lokalt för återvinning och bortförande av det uppsamlade materialet, men Clewat har som mål att i samarbete med andra aktörer möjliggöra exempelvis återanvändning av den plast som samlats in.

– Vi vill skapa en standard för rengöring av vattendrag och för slutanvändning av det insamlade avfallet och plasten. Det gör att vi kan påverka hela värdekedjan och vara en övergripande aktör inom vattenrening, säger Kärkkäinen.

”Vi vill skapa en standard för rengöring av vattendrag och för slutanvändning av det insamlade avfallet och plasten.”

Kärnan i Clewats affärsidé är att förbättra vattendragens och miljöns tillstånd överallt på jorden i största allmänhet - och ur denna tanke föddes också Myllykoskis galna idé i tiderna om att skapa farkosten.

– Vi har nu ett helt otroligt team och jag har en väldigt bra känsla för vad vi gör. Vi hade tur som fick finansiering via Ålandsbankens Östersjöprojekt, eftersom den möjliggjorde allt det vi gör idag och gav den första pushen framåt, säger Myllykoski. ■

Skadlig vegetation och vatten in

”Vårt mål är att vara världens ledande vattenrenare och branschaktör.”

Koldioxid

– ett av vår tids stora samtalsämnen

Text **Jenny Ruda** Foto **Adobe Stock**

Det pratas ständigt om koldioxid. Den utpekas som boven i klimatkampen. Men vad är koldioxid egentligen för något, var kommer den ifrån och vad kan den användas till nu och i framtiden?

Koldioxid är en luktfri och färglös gas som finns naturligt praktiskt taget överallt i vår omgivning. Då du drar ett djupt andetag pressar dina lungor ut syre till dina muskler och i gengäld ger cellerna ifrån sig koldioxid. Till skillnad från sin kemiska släkting kolmonoxid är den ogiftig och vanligen fullständigt harmlös, åtminstone i låga koncentrationer. Men eftersom koldioxid är tyngre än luft samlas den i låga utrymmen, där den kan tränga undan syret och bli ett dödligt hot till exempel i brunnar eller gruvor. Koldioxiden löser sig lätt i vatten och bildar då kolsyra, som en svag syra. När man dricker bubbligt mineralvatten får man i sig koldioxid dels som gas (bubblorna), dels som kolsyra.

Det finns en mängd smarta sätt att nyttja koldioxiden på. Till exempel som skyddsgas, som används i livsmedelsförpackningar, och som förhindrar bakterietillväxten, förbättrar hållbarheten och skyddar varorna så att de inte går sönder. Kolsyreis eller kolsyresnö är också olika former av koldioxid i fast form som främst används till kylning av livsmedel, biologiska prover och andra lättförgängliga varor. Koldioxid lämpar sig även utmärkt för släckning av brinnande vätskor såsom bensin, olja och fett eftersom den tränger undan och späder ut syret i luften omkring det brinnande objektet, vilket kväver branden.

Koldioxiden har emellertid kommit att bli ett problem, eftersom människan producerar mer av den än vad kolsänkor som hav, skogar och växter kan binda till sig.

Vårt ekologiska fotavtryck

Det ekologiska fotavtrycket är ett mått på hur stor plats vi tar på jorden, mängden resurser som en människa förbrukar. När man talar om ekologiskt fotavtryck i debatten kring klimatförändringarna syftar man ofta på hur stort koldioxidutsläpp en person eller en händelse ger upphov till. Utsläppet kan uppstå vid till exempel en flygresa eller vid elförbrukning. Kanske har du hört talas om våra 5 B:n, Bilen, Biffen, Bostaden, Börsen och Butiken? De symboliserar alla områden där du kan minska din påverkan och ditt avtryck på planeten. Till exempel kan man se över sina matvanor. En kontrollerad förändring av kostvanor ger förutom klimatfördelar även förbättrad nutrition och hjälper till att bevara jordbruket. Hur man tar sig fram till vardags – med bil, till fots eller med kollektivtrafik – har också inverkan på koldioxidutsläppen. Att välja att bo på mindre yta och byta till mer klimatsmart uppvärmning kan även det ha en stor skillnad.

För närvarande lever människorna betydligt över vår planets ekologiska bärkraft – den övre gränsen för den belastning som konsumtion, produktion, avfall och annan mänsklig aktivitet orsakar på naturen. I och med vårt befolknings- ▶

”Vi har alla ansvaret att bidra till lösningarna till det akuta klimattillstånd vi just nu upplever.”

tal och i synnerhet våra konsumtionsvanor har vi redan nu överskridit vår planets bärkraft. Enligt WWF överskrider mänsklighetens ekologiska fotavtryck jordens bärkraft med 25 procent.

Klimatneutralitet handlar om vilja

I stort sett alla klimatforskare är eniga om att den accelererande klimatförändring vi ser i dag kommer från mänskliga aktiviteter. Det å andra sidan innebär samtidigt att det finns mycket vi människor kan göra för att vara med och minska vår påverkan på klimatet. Det här kräver dock nytänkande och förändring av hela samhällets verksamhet.

– Vi på Ålandsbanken vill naturligtvis dra vårt strå till stacken, säger Tove Erikslund, CAO. Vi har som målsättning att årligen minska vår koldioxidbelastning, årets målsättning är en minskning på 18 procent. Detta uppnår vi genom hållbar konsumtion och produktion, hållbarhet inom resande samt ett högt engagemang för hållbarhet bland våra medarbetare. Vad gäller vår energianvändning har vi som målsättning att på två års sikt ska all den energi som koncernen använder produceras via förnybara källor, så kallad grön energi.

Ålandsbanken kompenserar också för sitt koldioxidavtryck genom sitt arbete för Östersjön. Redan 1997 fattade bankens styrelse det viktiga miljöbeslutet då man beslöt att skapa Miljökontot, som idag går under namnet Östersjökontot. Under åren har det engagemang som startade på gräsrotsnivå formaliserats och blivit en av hörnstenarna i bankens strategi. Idag har Ålandsbanken hittills stöttat olika organisationers arbete för ett friskare Östersjön med över 2 700 000 euro. Varje år donerar banken ett belopp till miljöarbete som motsvarar upp till 0,2 procent av depositionerna på Östersjökontona.

– Vi måste se till att vår verksamhet är socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar. Vi strävar efter att utveckla vår verksamhet genom att återspegla FN:s mål för hållbar utveckling och vi mäter hur vi lyckas varje år, berättar Anne-Maria Salonius, ordförande för Östersjöprojektets jury och direktör för Ålandsbanken Finland.

Åland Index Solutions

Konsumenterna har redan förstått att deras konsumtionsmönster kan medverka till positiv förändring. Genom att följa sitt eget koldioxidavtryck kan var och en bidra till en bättre miljö genom ändrade konsumtionsvanor. Sedan sommaren 2016 har Ålandsbanken erbjudit Östersjökortet, världens första betalkort som mäter inköpens koldioxidavtryck med hjälp av Åland Index, till alla sina kunder. Ifjol höstas grundades bolaget Åland Index Solutions, ett samägt bolag mellan Ålandsbanken och Doconomy, för att skapa ytterligare förutsättningar för banker, företag som erbjuder betaltjänster och finansiella institutioner att erbjuda sina kunder transaktionsbaserade påverkansberäkningar.

Åland Index är ett globalt index för beräkningar av koldioxidutsläpp som hjälper individer ställa om sin konsumtion till att bli mer klimatmässigt uthållig.

– Vi har alla ansvaret att bidra till lösningarna till det akuta klimattillstånd vi just nu upplever. Med Åland Index Solutions kan vi aktivera alla finansiella aktörer i kampen mot klimatförändringarna. Vi är tacksamma för att kunna se att Åland Index nu fått en större spridning till andra banker och deras kunder, och med det en ökad medvetenhet, säger Salonius.

Vi är alla ansvariga

Enligt Parisavtalet, som har som mål att hålla gränsen på temperaturökningen på 1,5 grader, borde hela världen vara klimatneutral senast år 2050. Det är ingen enkel sak, men lyckligtvis utvecklas det ständigt nya teknologier och politikerna har förstått att det nu är bråttom. Genom att göra väl övervägda val kan även var och en påverka på gräsrotsnivå.

Tillsammans skapar vi den hållbara framtiden! ■

Källor: Sitra, Fortum, WWF, Finlands miljöcentral/ Naturvårdsverket (Sverige)

ÅLANDSBANKEN

ÅLANDSBANKEN ABP

HUVUDKONTOR:
Nygatan 2, Mariehamn
Åland
Telefon +358 204 29 011 (växel)
www.alandsbanken.se

SVERIGE
Chef Magnus Johansson
Telefon 08 791 48 00
magnus.johansson@alandsbanken.se
www.alandsbanken.se

Stockholm
Stureplan 19
Telefon 08 791 48 00

Göteborg
Chef Eva Bengtsson
Telefon 031 333 45 00
eva.bengtsson@alandsbanken.se
Kungsportsavenyen 1

Malmö
Chef Jonny Björklund
Telefon 040 600 21 00
jonny.bjorklund@alandsbanken.se
Carlsgatan 3

Private Banking
Chef Christian Lindahl
Telefon 08 791 48 97
christian.lindahl@alandsbanken.se
Stureplan 19

Premium Banking
Chef Fredrik Svennersjö
Telefon 08 791 24 01
fredrik.svennersjo@alandsbanken.se
Stureplan 19

Innehållet i denna trycksak utgör allmän information och inte finansiell rådgivning till enskild person. Även om Ålandsbanken har strävat efter att verifiera informationen kan det inte garanteras att denna i alla avseenden är korrekt, fullständig eller rättvisande. Informationen tar inte hänsyn till enskild persons specifika ekonomiska eller skattemässiga situation. Finansiell rådgivning bör sökas från kvalificerad rådgivare innan någon konkret transaktion genomförs eller handling vidtas. Alla prognoser är förenade med osäkerhet och det faktiska utfallet kan bli ett annat än prognosen. Värdet på finansiella instrument kan variera och reduceras och för vissa även bli negativt. Ålandsbanken friskriver sig från ansvar för samtliga skador och förluster, såväl direkta som indirekta, som kan uppstå i anledning av informationen. Informationen är skyddad av upphovsrätt och får inte utan Ålandsbankens tillstånd kopieras, distribueras eller publiceras. Tvister i anledning av informationen ska prövas enligt finsk rätt av finsk domstol exklusivt.

B-porto betalt

Spara hållbart i våra fonder

Välj en, eller båda, av våra Svanenmärkta fonder och bli en av investeringsvärldens pionjärer!

SVANENMÄRKET

Fond
3101 0045

Aktiefond Ålandsbanken Global Aktie

Global Aktie är en aktivt förvaltad aktiefond som investerar globalt i aktier. Fonden erbjuder ett effektivt sätt att diversifiera placeringar på olika marknader. Fondens målsättning är att genom aktiv förvaltning dra nytta av konjunkturerna i olika länders ekonomier och branscher. Svanenmärkt hösten 2020.

SVANENMÄRKET

Fond
3101 0027

Räntefond Ålandsbanken Green Bond ESG

Green Bond ESG är en obligationsfond som investerar i gröna obligationer och företagsobligationer emitterade av företag med de bästa hållbarhetsbetygen. Fonden strävar efter att erbjuda en konkurrenskraftig avkastning av hållbara ränteplaceringar till sina investerare. Svanenmärkt hösten 2019.

* Fonderna förvaltas av Ålandsbanken Fondbolag Ab. Ytterligare information inklusive faktablad och fondprospekt, hittar du kostnadsfritt på Ålandsbankens webbplats www.alandsbanken.se samt på Ålandsbankens kontor. Notera att alla investeringar i fonder innebär en risk. Värdet på en fond, och den avkastning som genereras, kan både öka och minska i värde och en investerare kan förlora hela eller delar av det insatta kapitalet.

Vi går vår egen väg

ÅLANDSBANKEN